

Cuvânt la Duminica a III-a după Pogorârea Sfântului Duh

„Luați seama la crinii câmpului cum cresc, nu se ostenesc nici nu torc. Și vă spun vouă că nici Solomon întru toată slava sa nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia” (Mat. 6, 28- 29).

Bogatul nu trebuie să se semețească întru bogăția sa

“Celor bogați în veacul de acum poruncește-le, să nu se înalțe cu gândul, nici să nădăjduiască spre bogăția cea nestătătoare”.

Această învățătură a dat-o Pavel ucenicului său Ti motei (I Tim.6,17).

Este vrednic de luarea aminte a noastră, că Apostolul nu oprește bogăția în sine, nu a zis: „insuflă bogaților, să fie săraci, și să arunce bogăția lor”. Ci: „insuflă-le să nu se semețească”. El știa, că prețuirea peste măsură a bogăției și umblarea și alergarea după dânsa purcede de la mândrie, și că din contra cel smerit nu pune în ea vreo mare vrednicie, nici întrebuințează la ea râvnă mare. El știa, că bogăția nu este oprită, numai dacă cineva, o întrebuințează la ceea ce este de trebuință. Adică, precum vinul în sine nu este ceva rău; ci rău este numai întrebuințarea lui cea fără rânduială, adică bogăția; așa și bogăția nu este în sine ceva rău, ci rea este zgârcenia și lăcom ia de avere. Altceva este un lacom de avere, și altceva un bogat. Așa, lacomul de avere este acela, care, deși are mult, totuși nu se crede bogat, căci el de-a pururea tot mai mult pofteste. Dar cel ce pofteste mult, acela ma i de grabă se poate numi lipsit, decât bogat și avut. Zgârcitul este numai păzitorul, nu și stăpânul avuției sale, rob era și nu stăpânul banilor săi. Mai lesne ar da el o bucată din propriul său trup, decât ceva din comoara sa cea îngropată. El o păzește cu așa teamă, ca și când cineva i-ar fi poruncit, a nu atinge nimic dintrînsa. El se ferește de ale sale, ca și cum ar fi străine. Căci banii aceia, din care el nici într-un fel de îm prejurări nu voiește a da, încât mai bucuros ar suferi cea ma i grozavă osândă, adică a iadului, decât să voiască a da ceva săracilor, cum pot oare acești bani să fie cu adevărat proprietatea sa? Cum poate el să fie stăpânul unui lucru, pe care el niciodată nu l-a întrebuințat, nici s-a îndulcit de dânsul?

Așadar Pavel nu poruncește bogaților, să fie săraci, ci să fie smeriți, fiindcă el știa, că smerenia oprește pe oameni de la umblarea și alergarea după bogăție și de la iubirea ei cea fără rânduială. De aceea el îi sfătuia, să nu se mândrească întru bogăția lor, și totodată le arăta, cum pot să depărteze de la sine această mândrie.

Cum trebuie ei să înceapă aceasta?

Ei trebuie să bage seamă la firea bogăției cât este ea de nesigură și necredincioasă. Pentru aceasta Pavel a adăugat: „să nu nădăjduiască spre bogăția cea nestătătoare”. A dică nimic nu este mai necredincios, decât bogăția; ea este sluga nem ulțum ită și necredincioasă, și de a-i pune asupra lui m ii de cătușe, el totuși fuge cândva de la tine împreună cu cătușele sale. Adeseori stăpânii lui l-au păzit cu încuietori și cu zăvoare și au pus străji. Dar el i-a mituit și a fugit cu dânsii; i-a tras cu dânsul ca cu un lanț, și straja n-a folosit cât de puțin. Așadar cine poate fi mai necredincios, decât bogăția? Și cine este mai nenorocit decât aceia, care i-au dat toată îngrijirea lor? Cine cu toată râvna adună un lucru așa de trecător și de schimbător, acela nu socotește cuvintele psalmistului, care zice: „vai de cei ce se reazem ă pe puterea lor, și se fălesc întru mulțim ea bogăției lor” (Ps. 48, 7).

Dar pentru ce el îi văicărește ? „Ei adună comori, zice el, și nu știu, cine se va îndulci de ele” (Ps. 38, 7). Osteneala adunării bogăției este știută, dar îndulcirea din ea nu se știe. Adeseori se întâ mplă, că aceia, ce noi am adunat și am agonisit cu osteneală, ajunge chiar în mâinile vrăjmașilor noștri, și după moartea ta moștenirea adeseori va fi în partea acelora, care în curgerea vieții tale de mii de ori te-au vătămat, și-au făcut rău. Ei au îndulcirea banilor, și tu pe seama ta nu ai decât păcatele, pe care le-ai săvârșit cu agonisirea lor.

De ești bogat, gândește, că propriu-zis nu acela este bogat, care are mult, ci acela, care dă mult.

Așa făcea Avraam. El era bogat, dar nu zgârcit, ci primea pe călători în casa sa, și ajuta lipsa săracilor. El nu și-a zidit palat pompos, și totuși îngerii veneau la el în gazdă, pentru că ei se uitau nu la strălucirea locuinței, ci la fapta cea bună a sufletului. Deci să urmărim lui, iubitorilor, și averea noastră să o întrebuițăm pentru săraci. Nu casele noastre, ci inimile noastre să le împodobim; căci nu ar fi oare rușine, ca noi să ne învelim pereții cu marmură, dar să lăsăm nebagat în seamă pe Hristos, care în cel sărac umblă gol și desculț?

Căci, o omule, ce-ți va folosi o casă așa de scump împodobită? Când vei muri, nu vei lua-o cu tine. Dimpotrivă, sufletul tău, dacă l-ai împodobit și înfrumusețat, ai să-l iei cu tine în cealaltă viață. Dar închipuiește-ți, că și aici pe pământ ai cazut într-o primejdie, și te-a ajuns o pată mărea, ce poate să-ți ajute casa cea strălucită? Poate oare să te scape din primă eșdie și din nenorocire, dacă de pildă te îmbolnăvești, sau îți mor copiii?

Așadar vezi, căci casa cea strălucită nu poate să-ți ajute. Noi zidim case, spre a locui în ele, nu spre a ne mândri cu ele. Ce este peste trebuința noastră, este de prisos și nefolositor. Tu nu îngăduiești a-ți se face o încălțăminte prea mare, pentru că ea te-ar împiedica la mers, așa și o casă prea mare te va împiedica la intrarea în cer. Vrei să-ți zidești case mari și slăvite, - eu nu te opresc, însă zidește-le nu pe pământ, ci în cer; case, care nici odinioară nu se învechesc și nu putrezesc. Dar asemenea case îți zidești tu prin cucernicie și prin binefacere.

Ce alergi tu ca un furios după lucruri trecătoare, care la moarte te părăsesc? Nimic nu este mai înșelător, decât bogăția, astăzi ea este pentru tine, mâine împotriva ta; de-a pururea înarm ează ea ochii tuturor pizmașilor împotriva ta; ea este potrivnicul tău sub însuși acoperământul tău, și-ți face pe casnicii tăi vrăjmași ascunși. Ce povară este bogăția, mărturisesc aceasta mulți chiar din cei bogați. Bogatul are mii de griji, umblă încoace și încolo căutând, unde să-și îngroape banii, sau caută pe aceia, la care să-i poată pune. Pe cine cauți tu, bogatul?

Iată aici stă Hristos, care voiește să împrumute bani de la tine. El are să-ți dea iarăși odinioară cu o dobândă bogată, și nicăieri nu poate fi pus mai sigur un capital, decât la dânsul. Dacă îl pui aiurea, lesne poți să fii neliniștit și îngrijorat, dar de îl pui la Hristos, prin binefacerea săracilor, atunci poți să fii cu totul sigur și fără de grijă. Pe pământ tu ești numai un oaspete și un călător. Patria ta este în cer.

Așadar acolo pune capitalul tău, pentru ca să ai adevăratul folos și îndulcire de la El. Vrei să fii bogat cu adevărat, fă-ți pe Dumnezeu prieten, și vei fi cel mai bogat.

Voi ești să rămâi bogat, fii smerit; căci prin smerenie se slăbește pisma altora și atunci poți în tihnă să stăpânești ceea ce ai.

Iar a fi smerit, la aceasta noi în adevăr avem multe pricini. Noi trebuie numai să socotim firea noastră cea pătimășă, să numărăm păcatele noastre, și să cumpănim, cine suntem noi.

Nu zice, într-o mândria ta: eu am grămadit venitul atâtor ani, au am atâtea și atâtea mii de bani și dobânzile se înmulțesc în fiecare zi. Căci oricât de mult ai putea număra, totuși acesta este ceva deșert și trecător. Adeseori un singur ceas, asemenea unui vânt, carele mână pulberea, a răpit toate acestea dintr-o casă. Istoria e plină de exemple de felul acesta. Astăzi ești bogat, mâine poți să fii sărac.

Dar cine dă săracilor, acela are o comoară nepieritoare, a cărei stăpânire nu se pierde la moarte, ci mai vartos se va dobândi, în cealaltă viață, mai mult decât s-a dat aici. De aceea să ne adunăm nouă comori în cer, pe care nici rugina nici moliile nu le strică, și nici furii nu pot a le desgropa și a le fura. (Mat. 6, 20). Să ne dea nouă Dumnezeu harul Său spre a împlini aceasta! Amin!

Sf. Ioan Gură de Aur - Predici la duminici și sărbători